

CYNGOR CYMUNED LLANELLYD, TAI CYNHAEAF A BONTDDU

RHEOLAU GWEINYDDU MYNWENT Y PLWYF

1. CYNLLUN

Cedwir cynllun y fynwent yn dangos y gwahanol ddsbarthiadau a'u lleoliad gan Glerc y Cyngor.

2. TALU FFIOEDD

Dylid talu'r ffioedd a'r taliadau sy'n ddyledus i Glerc y Cyngor, neu yn brydlon wedi derbyn derbynneb gan y Cyngor.

3. AMSER CLADDEDIGAETHAU

Ni ellir cynnal claddedigaeth cyn 9.00 a.m. nac ar ôl 3.00 p.m. yn ystod yr wythnos (9.00 a.m. - 2.00 p.m. yn Rhagfyr ac Ionawr yn unig) nac ychwaith ar ôl 1.30 p.m. ar ddydd Sadwrn.

Rhaid trefnu amser y cynhebrwng i gyd-fynd â'r amser pan fydd yr orymdaith yn cyrraedd y fynwent.

Ni ellir cynnal claddedigaeth ar ddydd Sul nac ychwaith yn ystod Gwyliau Cyhoeddus oni cheir rhesymau iechydol ac oni chyflwynir tystysgrif feddygol.

4. CYFLWYNO TYSTYSGRIFAU MARWOLAETH

Cyn y gladdedigaeth rhaid cyflwyno tystysgrif claddedigaeth a dderbyniwyd gan y Cofrestrydd Marwolaethau, neu Orchymyn neu Dystysgrif gan Grwner pan gynhaliwyd cwest, i'r Swyddfa Ardal. Gydag achosion o fabanod marw-anedig, bydd yn ofynnol cael tystysgrif gan y Cofrestrydd.

5. TREFNIADAU GYDA CHLERIGWYR NEU WEINIDOGION

Rhaid i bobl sy'n archebu beddau wneud eu trefniadau eu hunain i gael gwasanaeth Clerigwyr neu Weinidogion yn y cynhebrwng. Gellir cynnal claddedigaeth gyda gwasanaeth crefyddol neu heb wasanaeth.

6. NEILLTUO BEDDAU MEWN RHAI ACHOSION

Fel rheol ni chaniateir trefniadau sicrhau beddau. Fodd bynnag, pan gleddir cyrff mewn beddau cyffredin (h.y. pan na phrynwyd yr hawl i gladdedigaeth neilltuedig) gellir talu am ddarparu dyfnder ychwanegol, a bydd y Cyngor yn rhoi addewid i deulu'r ymadawedig na chleddir unrhyw un yn y bedd hwnnw, ar wahân i aelodau o deulu'r ymadawedig, o fewn pedair blynedd ar ddeg, neu o fewn wyth mlynedd pan gleddir plentyn dan ddeuddeng mlwydd oed. Y Cyngor sydd â'r hawl i benderfynu pwy sydd yn aelodau o'r teulu. Os na

fyddir wedi prynu'r hawl i fedd neilltuedig o'r fath wedi i'r cyfnod penodedig ddod i ben, bydd gan y Cyngor yr hawl i ddefnyddio'r bedd hwnnw yn ôl ei ewylllys.

7. UNIG HAWL CLADDU

Gellir prynu'r unig hawl i gladdu mewn bedd pan gynhelir y gladdedigaeth, neu'n ddiweddarach. Fodd bynnag, oni roddwyd yr hawl hwn, ni chaniateir darparu gwaith bric, eirch nad ydynt o bren, neu godi unrhyw gofeb.

8. MAINT Y BEDD

Fel arfer 2750mm x 1200mm x 2400mm o ddyfnder fydd maint bedd, a hynny ar gyfer dim mwy na dwy gladdedigaeth. Bydd beddau arbennig i blant dan 12 mlwydd oed yn mesur 1800mm x 900mm.

9. CLADDU GWEDDILLION AR ÔL AMLOSGI

a) Dylid gwneud ceisiadau er mwyn claddu Gweddillion a Amlosgwyd i'r Cyngor gan dalu'r ffi briodol cyn bo unrhyw gladdu neu wasgaru gweddillion amlosgedig yn digwydd yn y fynwent.

b) Gellir claddu gweddillion ar ôl amlosgi mewn unrhyw fedd y prynwyd yr unig hawl arno. Mewn rhai mynwentydd gellir prynu llecynnau bychain 900mm yn benodol ar gyfer claddu gweddillion ar ôl amlosgi.

10. PARATOI BEDDAU

Rhaid torri pob bedd a'u llenwi yn unol â chyfarwyddiadau'r Pennaeth Gwasanaethau Priffyrdd a Bwrdeistrefol ac mae'r gwaith i'w orffen i'w foddhad ef. Gall prynwr y bedd gyflogi unrhyw un i wneud y gwaith bric neu waith arall, gyda chaniatâd ac o dan arolygaeth y Pennaeth Gwasanaethau Priffyrdd a Bwrdeistrefol neu'r sawl a enwebir ganddo.

11. BEDDAU A CHLADDGELLOEDD WEDI EU BRICIO

Rhaid agor pob bedd neu gladdgell a friciwyd, o'r wyneb, oni phrynwyd y tir er mwyn gwneud agoriad o'r ochr. Dylid gosod slabiau o goncrid neu lechi ar ben bob arch mewn bedd neu gladdgell a friciwyd er mwyn atal aer.

12. WYNEB BEDDAU

Ar ôl y cyfnod lleiafswm o 6 mis sy'n ddigonol i ganiatáu i'r pridd sy'n llenwi'r bedd ymsefydlu, dylai unrhyw berson sy'n claddu corff mewn bedd a glustnodwyd yn fedd gydag unig hawl claddu, drefnu gosod tywyrch newydd ar wyneb y bedd. Caiff hefyd osod unrhyw garreg fedd neu gofeb yn gyfreithiol dan unrhyw ganiatâd a roddwyd gan y Cyngor. Oni wneir y gwaith hwn o fewn 18 mis ar ôl y gladdedigaeth, bydd gan y Cyngor yr hawl i

wastatáu a gosod tywyrch ar y bedd. Mae plannu bylbiau/llwyni ac ati ar y bedd yn rhwystro torri gwair yn effeithiol, ac felly ni chaniateir hyn.

13. COFEBION

Rhaid i bob Saer Meini Coffa gydymffurfio â chod ymarfer Cymdeithas Genedlaethol y Saer Meini Coffa.

i) Cofebion i'w cymeradwyo gan y Cyngor

Rhaid cael caniatâd y Cyngor i osod cofeb, ac y mae'n rhaid i'r sawl sy'n gyfrifol am y gwaith gyflwyno cynllun o'r gofeb gyda'r arysgrifen i'r Cyngor. Rhaid talu'r ffi angenrheidiol wrth gyflwyno'r cynlluniau a.y.b.

ii) Maint Cofebion (Ar wahân i'r Rhannau Lawnt)

Ni chaniateir cofebion sy' n fwy na 1200mm o uchder, 2100mm o hyd a 900mm o led ar feddau oedolion, a dylid eu gosod ar sylfaen ddiogel a wneir o garreg, llechen neu goncrid. Rhaid llunio cofebion o farmor, gwenithfaen llechen neu ddeunydd addas arall a gymeradwyir gan y Cyngor. Carreg fedd yn unig a fydd yn dderbyniol yn adran y plant, ond ni chaniateir iddi fod yn fwy na 600mm o led a 900mm o uchder.

Yn yr adran ar gyfer y marw-anedig, ni ddylai'r garreg fedd fod yn fwy na 600mm o uchder a 350mm o led.

iii) Torri a Llunio Cerrig a Chludo Cofebion

Ni chaniateir torri neu lunio cerrig yn y fynwent, a dylid cludo cofebion ac offer mewn dull na fydd yn peri difrod i lwybrau cyffredin a llwybrau glaswellt. Dylid defnyddio matiau, estyll neu blanciau os oes raid, er mwyn osgoi difrod o'r fath. Ni chaniateir codi cofebion y tu allan i oriau gwaith arferol y fynwent.

iv) Gosod Rhif y Bedd ar y Gofeb

Rhaid torri rhif a lleoliad man y bedd ar bob cofeb mewn llythrennau o leiaf 30mm o uchder, ar gost perchennog y bedd. (Os na wneir hyn, gellir gwrthod y cais).

v) Cynnal a Chadw Cofebion

Dylai perchnogion y cofebion eu cadw mewn cyflwr da. Hysbysir y perchnogion (os ydynt yn wybyddus) pan fo angen atgyweirio cofebion, ac oni atgyweirir hwy o fewn tri mis, bydd gan y Cyngor yr hawl i wneud cofebion yn ddiogel. Pe na ellir darganfod pwy yw'r perchennog, rhoddir y rhybudd cyhoeddus priodol am gyfnod penodol cyn codi'r gofeb.

vi) Cyfrifoldeb am Gofebion

Ni fydd y Cyngor yn gyfrifol am ddifrod i unrhyw gofeb neu garreg fedd am unrhyw reswm.

- vii) Caniateir gosod marcwyr bedd pren dros dro am gyfnod o 12 mis ar ôl claddedigaeth. Wedi hyn, gall y Cyngor eu symud.
- viii) Ni cheir gosod unrhyw gofeb yn ystod cyfnod o 6 mis ar ôl y gladdedigaeth olaf. Er hynny, gellir rhoi heibio'r rheol yma pan fo'r gladdedigaeth olaf ar gyfer gweddillion amlogedig.
- ix) Mewn perthynas ag ail-agor bedd, dylai'r Trefnwyr Angladdau drefnu symud ymaith y garreg goffa a'r cyrbau o fewn yr amseroedd a ddangosir isod:-
  - a) O fewn 4 awr o gyflwyno'r rhybudd claddu.
  - b) Os cyflwynwyd y rhybudd claddu ar ôl 2.00 p.m., rhaid cwblhau'r gwaith erbyn 9.00 a.m. y dydd canlynol.

Caniateir i Seiri Meini Coffa hysbysebu ar y garreg fedd, and ni ddylai'r maint fod yn fwy na 80mm x 50mm.

14. RHEOLAU MYNWENT LAWNT

Bydd unrhyw ran newydd o fynwent, neu estyniad i fynwent bresennol, ar ffurf mynwent lawnt, ac fe fydd y rheolau isod yn berthnasol iddynt:-

- a) Ni chaniateir i fedd neu dwmpath bedd fod yn uwch na lefel y tir cyfagos, a gwastadheir pob bedd i'r un lefel â'r tir cyfagos cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl pob claddedigaeth.
- b) Wedi gwastatáu bedd i'r un lefel â'r tir cyfagos, bydd y Cyngor yn gosod tywyrch neu'n plannu gwelltglas arno a bydd yn cael ei gynnal a'i gadw ar gost y Cyngor.
- c) Ni chaniateir cofeb, carreg ymyl, carreg droed neu unrhyw strwythur, eitem neu ddefnydd arall ar y bedd ar wahân i:-
  - i) Un garreg fedd a godir ar ganol y bedd yn wynebu'r bedd, ar sylfaen wedi ei balmantu neu sylfaen o goncrid.
  - ii) Cawg cofeb a osodir yn ganolog ar y sylfaen o flaen y garreg fedd.
  - iii) Teyrngedau o flodau sydd wedi eu torri'n unig, a osodir yn y cawg cofeb.
  - iv) Mae plannu bylbiau/llwyni ac ati ar y bedd yn rhwystro torri gwair yn effeithiol ac felly ni chaniateir hyn.

Ni fydd y cyfyngiad ar deyrngedau o flodau yn cynnwys gosod torch o flodau neu unrhyw fath arall o deyrnged flodau ar fedd yn union ar ôl claddedigaeth fel rhan o'r angladd, ac am gyfnod o bythefnos wedi hynny.

- ch) Dylai pob carreg fedd gydymffurfio â'r mesuriadau canlynol:-
  - i) Uchder (uwchben lefel y sylfaen) ddim mwy na 1050mm, yr uchder i gynnwys sylfaen y garreg (os oes un).
  - ii) Lled - dim mwy na 800mm.
  - iii) Trwch- dim llai na 75mm a dim mwy na 150mm, ar wahân i garreg lechen a fydd a thrwch o ddim llai na 50mm.

15. TROSEDDAU

1. Yn unol â'r detholiad canlynol a gymerwyd o Orchymyn Mynwentydd Awdurdodau Lleol 1977 (Erthygl 18).
2. Ni ddylai unrhyw berson:-
  - a) yn fwriadol achosi unrhyw aflonyddid mewn mynwent;
  - b) achosi unrhyw niwsans mewn mynwent;
  - c) yn fwriadol aflonyddu ar unrhyw gladdedigaeth yn y fynwent;
  - ch) yn fwriadol ymyrryd ag unrhyw fedd neu gladdgell, unrhyw garreg fedd neu gofeb arall, nac unrhyw flodau neu blanhigion neu unrhyw beth arall o'r fath; neu
  - d) chwarae unrhyw gêm neu sbort mewn mynwent.

16. PLANT A CHŴN

Y mae'n rhaid i blant dan 12 mlwydd oed fod yng nghwmni oedolyn, a chaniateir cŵn yn y fynwent yn unig os ydynt ar dennyn.

17. COSBAU

Bydd unrhyw berson sy'n torri Erthygl 18 o Orchymyn Mynwentydd Awdurdod Lleol 1977 yn agored ar gollfarn ddiannod i ddirwy heb fod dros £100.00 ac yn achos trosedd sy'n parhau, dirwy heb fod yn fwy na £10.00 y dydd am bob diwrnod y parha'r drosedd ar ôl y gollfarn.